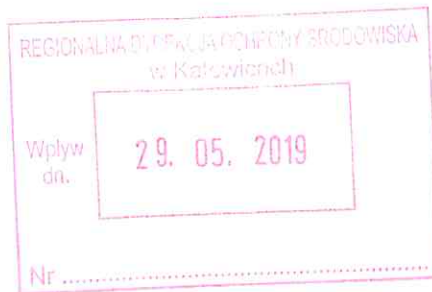

Prezydent Miasta Rybnika

44-200 Rybnik, ul. Bolesława Chrobrego 2
t +48 32 43 92 107, f +48 32 42 24 124
rybnik@um.rybnik.pl

**Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska
w Katowicach**
Plac Grunwaldzki 8-10
40-127 Katowice

Ek-IV.6523.1.2019

Rybnik, dnia 28 maja 2019 r.

W związku z obwieszczeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Katowicach – WOŚ.4235.9.2016.JB z dnia 24 kwietnia 2019 r. zgłaszamy uwagi i wnioski dotyczące Raportu o oddziaływaniu na środowisko przedsięwzięcia polegającego na udostępnianiu i wydobywaniu węgla kamiennego ze złoża „Paruszowiec”:

1. W raporcie nie ma mowy o połączeniu kopalni „Paruszowiec” z Elektrownią Rybnik. Przedstawiona jest kopalnia z zakładem przeróbczym, składowiskiem węgla załadunkiem wagonów i samochodów ciężarowych, czasowym składowaniem odpadów wydobywczych, wywozem odpadów wydobywczych itd. Urządzenia tych części kopalni, a także wentylatory główne wytwarzają znaczne ilości pyłu.

W szczególności należy zwrócić uwagę na pył PM 10 i PM 2,5. Emisja tych pyłów na terenie Miasta Rybnika już obecnie przekracza wartości dopuszczalne. Aktualny stan powietrza dla Rybnika w zakresie pyłu PM 10 wynosi $47 \mu\text{g}/\text{m}^3$ (wartość dopuszczalna $40 \mu\text{g}/\text{m}^3$) to jest przekroczenie o około $7 \mu\text{g}/\text{m}^3$ czyli o 17,5 %, w zakresie pyłu PM 2,5 - $33 \mu\text{g}/\text{m}^3$ (wartość dopuszczalna $20 \mu\text{g}/\text{m}^3$) to jest przekroczenie o około $13 \mu\text{g}/\text{m}^3$ czyli o 65 %. Raport przewiduje emisję około 780 kg/rok pyłu PM 10 oraz około 78 kg/rok pyłu PM 2,5, co w znacznym stopniu przekroczy już istniejący katastrofalny stan zapylenia. Przeprowadzona na podstawie przyjętych założeń analiza oddziaływania na stan powietrza atmosferycznego wykazała, że dla wszystkich rozpatrywanych zanieczyszczeń spełnione są wymagania określone w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 26 stycznia 2010 r. w sprawie wartości odniesienia dla niektórych substancji w powietrzu (Dz. U. z 2010r. Nr 16, poz. 87), za wyjątkiem stężeń średniorocznych zanieczyszczeń pyłowych – pyłu zawieszonego PM10 i PM2,5. Tło zanieczyszczeń pyłowych dla Rybnika jest przekroczone, stąd wartość dyspozycyjna dla każdej nowej instalacji jest równa 0.

Na etapie uzyskania pozwolenia na wprowadzanie pyłów do powietrza konieczne jest przeprowadzenie postępowania kompensacyjnego. Łączna redukcja ilości substancji powinna być o co najmniej 30% większa niż ilość substancji dopuszczona do wprowadzania do powietrza z nowo zbudowanej instalacji.

Raport nie zawiera programu postępowania kompensacyjnego.

2. Raport w niewielkim stopniu przedstawia sposób zagospodarowania odpadów wydobywczych. Według raportu odpady mają być sortowane – z wydzieleniem odpadów nadających się do zastosowania w budownictwie (drogowym), a pozostała część (z uwagi na podobną strukturę odpadów wydobywczych jak w kopalni „Chwałowice” – zdecydowana większość) ma być używana do wypełniania terenów zdegradowanych przez eksploatację, a także wywożonych z terenu kopalni. W tej sprawie zawarto wstępne porozumienie z firmą HALER S.A., która zobowiązała się do zagospodarowania tych odpadów. Z uwagi na znaczne problemy z zagospodarowaniem odpadów wydobywczych w południowych dzielnicach Miasta nie zgadzamy się na wysypywanie jakichkolwiek odpadów, a tym bardziej znacznej ilości (około 4,5 tys. ton dziennie) w pobliżu tej nowej kopalni. Raport powinien zawierać konkretne informacje o sposobie zagospodarowania odpadów poza terenami Miasta Rybnika i to zarówno w trakcie prowadzenia robót udostępniających, jak i w czasie normalnej eksploatacji. Zdecydowanie protestujemy przeciwko jakiegokolwiek dalszemu zagospodarowaniu odpadów wydobywczych w granicach Miasta Rybnika.

Raport powinien wskazywać miejsce, gdzie odpady będą zagospodarowane i sposób ich transportu.

3. Wydobycie w kopalni w 70 % będzie prowadzone pod zalesionymi terenami lasów wchodzących w skład Cysterskich Kompozycji Krajobrazowych. Deformacje terenu i ich skutki spowodują bardzo istotne szkody w lasach należących do Parku Krajobrazowego „Cysterskie Kompozycje Krajobrazowe Rud Wielkich”. Lasy będą w znacznym stopniu niszczone przez konieczność praktycznie ciągłej naprawy szkód górniczych – podwyższania nasypów linii kolejowej, ulicy Mikołowskiej, a także kanałów odwadniających tereny podmokłe, cieków strumyków i rzeki Rudy. Przez cały okres eksploatacji w lasach konieczne będzie wykonywanie robót kanalizacyjnych i budowlanych. Rozporządzenie nr 181/93 Wojewody Katowickiego z dnia 23 listopada 1993 r w sprawie utworzenia Parku Krajobrazowego „Cysterskie Kompozycje Krajobrazowe Rud Wielkich” (Dziennik Urzędowy Województwa Katowickiego poz. 130 z 1993 r.) W §5 pkt 2. Nakazuje się ograniczyć lokalizowanie kopalnictwa podziemnego i odkrywkowego, wydobywanie skał, minerałów i

porozumienia z dyrekcją lasów państwowych o zasadach naprawy powstałych szkód na terenie tego parku. Dla mieszkańców Miasta tereny te stanowią miejsce rekreacyjnych spacerów i wycieczek. Chcemy, aby te tereny nie zostały zniszczone. Tereny na Paruszowcu są rozbudowywane jako miejsca rekreacyjne dla mieszkańców. Tężnia, tory do jazdy na rolkach, błonia zapewniające możliwości rekreacyjne, staw wodny, nie powinny być zniszczone tym bardziej, że w ostatnich latach Miasto ponosi znaczne wydatki na inwestycje rekreacyjne w tym terenie.

Raport powinien przedstawiać uzgodnienia z nadleśnictwem dysponującym terenami leśnymi wchodzącymi w skład Cysterskich Kompozycji Krajobrazowych.

4. W zakresie wpływu eksploatacji na powierzchnię raport jest wykonany nie do końca rzetelnie. Nie podano w nim jaką teorią obliczono wpływy projektowanej eksploatacji na powierzchnię terenu oraz jakie przyjęto wartości parametrów do obliczeń prognostycznych. Na mapach przedstawionych w „Raporcie ...” nie zamieszczono mapy kategorii ekstremalnych w czasie - odkształceń poziomych, jakie eksploatacja spowoduje na powierzchni terenu. Odkształcenia poziome wyznaczone dla całej projektowanej eksploatacji byłyby znacznie większe niż podane w załączniku II-19.6, co dotyczy zarówno terenów zabudowanych jak i nie zabudowanych. Pod obszarami zabudowanymi projektuje się prowadzenie eksploatacji górniczej z zastosowaniem podsadzki hydraulicznej. Obecnie w Polsce w górnictwie węgla kamiennego całkowicie zrezygnowano z prowadzenia takiej eksploatacji z uwagi na nieopłacalność ekonomiczną. Zaplanowana możliwość zastąpienia typowej podsadzki hydraulicznej inną mieszaniną np. atestowaną przez jednostkę naukowo badawczą, składającą się z piasku, cementu, wód dołowych, rozdrobnionych odpadów wydobywczych i pyłów dymnicowych pochodzących z elektrowni - brzmi jeszcze bardziej zagadkowo. Należy wyrazić obawy, że nie do końca wyliczone ekonomicznie zastosowanie podsadzki hydraulicznej, względnie jej substytutu, którego nigdzie w Polsce dotąd nie stosowano, dopuści do powstania większych niż założone w „Raporcie... deformacji powierzchni i to w zakresie kategorii terenu górniczego jak i powierzchni, na której będzie miała oddziaływanie. W „Raporcie ...” pominięto całkowicie problematykę deformacji nieciągłych – z którymi w Rybniku mieliśmy w dużym stopniu do czynienia w rejonie ul. Zwycięstwa w dzielnicy Chwałowice, gdzie po przejściu jednej ściany powstały ogromne szkody górnicze w kilkudziesięciu obiektach na powierzchni. Pominięto również problematykę wpływów dynamicznych. Zasięg oddziaływania wstrząsów dynamicznych w związku z projektowaną eksploatacją szczególnie w pokładach grupy 500 będzie bez wątpienia powodował wywoływanie wstrząsów eksploatacyjnych (wywoływanych prowadzoną eksploatacją) jak i regionalnych – powstających na uskokach. Zasięg

oddziaływania wstrząsów o dużej energii będzie znacznie większy niż wyznaczona granica terenu górniczego i może objąć znaczne tereny Miasta i jego okolic. W Rybniku stale borykamy się z tą problematyką w południowych dzielnicach Miasta, gdzie wstrząsy wywoływane są eksploatacją Ruchów Rydułtowy i Marcel, a problemów tych chcielibyśmy uniknąć w dzielnicach północnych.

Raport powinien precyzyjnie określić na jakiej podstawie dokonano obliczeń osiadania terenu oraz jak uwzględniono odkształcenia poziome. Inwestor powinien precyzyjnie określić sposób eksploatacji – szczególnie w terenach zabudowanych oraz zaplanować konkretne działania w celu zastosowania podsadzki hydraulicznej. Należy się ustosunkować do wpływów dynamicznych eksploatacji.

5. Znaczne szkody górnicze są przewidywane w strefie wzdłuż ulicy Mikołowskiej, na północ od ulicy Wielopolskiej i Stawowej. Na tych terenach firmy – zwykle prywatne posiadają swoje bazy transportowe, hurtownie i warsztaty produkcyjne. Firmy te płacą podatki do kasy Miasta Rybnika. Znaczne szkody górnicze zagrażają dalszemu funkcjonowaniu firm na tym terenie. Właściciele żądają zabezpieczenia ich nieruchomości przed szkodami górniczymi.

Raport powinien określać stan techniczny wszystkich obiektów w tym szczególnie obiektów przemysłowych i przedstawiać sposób ich zabezpieczenia na kategorii terenu górniczego.

6. Eksploatacja węgla na tym terenie spowoduje ogromne utrudnienia komunikacyjne na ulicy Mikołowskiej na odcinku od skrzyżowania z ulicami Wielopolską i Stawową do wiaduktu na linii kolejowej Kotlarnia – Rybnik Boguszowice. Osiadanie terenu ma dochodzić do 16 m. Ulica ta jest najkrótszym połączeniem Miasta z autostradą A1 i dojazdem do Katowic. Miasto planuje znaczną modernizację i przebudowę tej ulicy. Tak znaczna eksploatacja uniemożliwi korzystanie z tej ulicy. Raport powinien przewidywać inne połączenie centrum Miasta z wyjazdem w kierunku autostrady A1. Stałe przebudowy tej ulicy na odcinku 2,5 km doprowadzą do usytuowania jej na nasypie o 16 m wysokości. Trudno sobie wyobrazić budowę i funkcjonowanie takiego nasypu i drogi o dużym natężeniu ruchu.

Raport powinien przewidywać przebudowę drogi na teren omijający największe osiadania.

7. Eksploatacja złoża spowoduje znaczne utrudnienia w transporcie kolejowym. Linia kolejowa Katowice Ligota - Nędza, podstawowa arteria kolejowa łącząca Rybnik z Katowicami, będzie wymagała częstej przebudowy, gdyż osiadania na odcinku między mostem łukowym, a wiaduktem nad linią kolejową Kotlarnia – Rybnik Boguszowice będą

dochodziły do 15,6 m. Przedwojenny most łukowy – nie zabezpieczony na szkody górnicze będzie podlegał osiadaniu o około 1 m. Pozostałe linie kolejowe również będą podlegały znacznym osiadaniom, i tak linia Pszczyna Rybnik – o 3 m, a Kotłarnia – Rybnik Boguszowice o 15,6 m. Linia Kolejowa Katowice Ligota – Nędza jest dla Miasta niezwykle ważna z uwagi na przebieg pociągów międzynarodowych z Pragi Czeskiej do Warszawy. Połączenia te chcielibyśmy nie tylko zachować, ale ciągle je rozwijać. Niedopuszczalna jest stała przebudowa tych szlaków prowadząca w konsekwencji do umieszczenia linii kolejowej na nasypie o wysokości około 16 m. Bezpieczeństwo ruchu kolejowego na tej linii będzie stale zagrożone, co w konsekwencji uniemożliwia zastosowanie większych prędkości ruchu pociągów. Dla funkcjonowania Miasta utrzymanie w dobrym stanie połączeń kolejowych jest niezbędne i nie możemy zaakceptować odcięcia od świata zewnętrznego.

Raport powinien przedstawiać alternatywne poprowadzenie linii kolejowej – szczególnie na szlaku Katowice Ligota – Nędza, względnie sposób zabezpieczenia jej na tak znaczne osiadania.

8. Kopalnia Paruszowice spowoduje konieczność znacznych przebudów w rzekach i potokach.

8.1. Koryto rzeki Rudy ma być zgodnie z raportem przebudowane nieco na północ do koryta potoku boguszowickiego, czyli obok stawu. Natomiast potok boguszowicki miałby zasilać staw, co może być problemem szczególnie w okresie suszy. Wiąże się to z koniecznością szczegółowego rozpoznania projektowego możliwości spiętrzenia wód w korycie potoku Boguszowickiego i to o około 2,0 m w stosunku do stanu obecnego, w celu wprowadzenia ich bezpośrednio do stawu. Przewidywana pompownia zasilająca staw na Paruszowcu, nie jest w raporcie przedstawiona. Staw na Paruszowcu oprócz znaczenia rekreacyjnego ma bardzo ważne znaczenie produkcyjne dla kopalni Chwałowice i elektrociepłowni Chwałowice. Staw stanowi rezerwuuar wody dla potrzeb kopalni i elektrociepłowni. Regulacja rzeki będzie wymagała przebudowy mostów w ciągu ulicy ks. Groborza i w szlaku PKP Pszczyna Rybnik, a także 4 kładek nad rzeką.

8.2. Koryto rzeki Rudy ma być zabezpieczone dodatkowym wałem wzdłuż ulicy Nadbrzeżnej. Dolina rzeki Rudy w tej części Miasta w czasie powodzi w 1997 roku była całkowicie zalana, stąd też mieszkańcy tej dzielnicy bardzo obawiają się pogłębiania dna tej doliny. Zaplanowana przez przedsiębiorcę budowa (przed 2033 rokiem) przepompowni wód na byłym zbiorniku wodnym w rejonie kąpieliska Ruda wzbudza niepokój mieszkańców tego terenu, a dodatkowo raz zabudowana przepompownia musi być eksploatowana zawsze,

nawet po likwidacji kopalni. Na takie rozwiązania nie możemy się zgodzić. W naszym Mieście mimo znacznych osiadań terenu w południowych dzielnicach żądamy od przedsiębiorców górniczych utrzymania grawitacyjnego spadku wody w rzekach i potokach.

8.3 Na potoku z Kamienia, na terenach w pobliżu stawów w Wielopolu ma powstać rozlewisko powodujące nawet podtopienie najbliższych domów mieszkalnych. Przewiduje się budowę przepompowni wód tego potoku. Miasto Rybnik jest zdecydowanie przeciwne stosowaniu przepompowni na naturalnych potokach i ciekach wodnych. Nie chcemy pozostawiać dla przyszłych pokoleń konieczności utrzymywania pompowni po likwidacji kopalni. Bieg koryta tego potoku należy inaczej zaprojektować tak, aby nie dopuścić do powstania zalewisk, nawet gdyby nowe usytuowanie potoku wymagało wykonania robót ziemnych to znaczy zasypania terenu depresyjnego..

Raport powinien przedstawić precyzyjne rozwiązania zapewnienia grawitacyjnego przepływu wód przez tereny objęte wpływami eksploatacji nawet w okresie ekstremalnych opadów (rok 1997) bez konieczności zastosowania przepompowni.

9. Największe szkody górnicze w terenach zabudowanych dotyczą 14 obiektów na ulicy Podleśnej w Wielopolu. W sposób zdecydowany żądamy, aby (tak jak to jest zapisane w raporcie) przed uruchomieniem eksploatacji dla wszystkich obiektów mieszkalnych w dzielnicach Wielopole, Paruszowiec – Piaski oraz przy ul. Nabrzeżnej – dokonać badania odporności na kategorie terenu górniczego, a obiekty o odporności mniejszej lub równej kategorii terenu górniczego przed rozpoczęciem eksploatacji dodatkowo zabezpieczyć. W czasie prowadzonej eksploatacji teren i obiekty w terenie poddawać obserwacji i niezwłocznie usuwać szkody górnicze. Odrębnym problemem, który podnoszą właściciele gruntów na terenach objętych wpływami przyszłej eksploatacji jest wartość gruntów. Informacja o planowanym uruchomieniu eksploatacji na tym terenie już obecnie spowodowała gwałtowny spadek wartości gruntów na tych terenach. W jaki sposób będzie wyglądała rekompensata degradacji wartości tych terenów, dla ich właścicieli.

10. Promieniotwórczość wód w rejonie złoża „Paruszowiec” nie została zbadana przez przygotowujących raport. W Ruchu Chwałowice Oddziału KWK ROW PGG S.A. w osadach wód dołowych w części północnej złoża odnotowuje się skażenie radioaktywne. „Raport ...” całkowicie pomija ten fakt pozostając na stwierdzeniu, że promieniotwórczość nie została zbadana.

Raport powinien ustosunkować się do możliwości występowania skażenia radioaktywnego.

W związku z obwieszczeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Katowicach – WOOŚ.4235.9.2016.JB z dnia 24 kwietnia 2019 r. w dzielnicach, które mają zostać objęte wpływami eksploatacji to jest Wielopole, Północ, a szczególnie Paruszowiec Piaski powstało ogromne poruszenie mieszkańców protestujących przeciwko temu projektowi. Komitety protestacyjne w poszczególnych dzielnicach - „Nie dla kopalni Paruszowiec” - zobligowały Prezydenta Miasta Rybnika do zablokowania planów budowy kopalni. Rada Miasta Rybnika na swoim posiedzeniu w dniu 24 maja jednogłośnie wypowiedziała się przeciwko budowie tej kopalni.

Raport oddziaływania na środowisko przedstawia nową kopalnię jako typową z wydobywaniem urobku – wyrobiskiem pochyłym, zakładem przeróbczym, zwałami węgla, stacją kolejową do załadunku węgla itd. Przedstawiony raport nie przedstawia nowoczesnej kopalni XXI wieku, z której urobek byłby transportowany wprost do sąsiadującej z nią elektrowni Rybnik, z niewielkim wzbogacaniem urobku przeznaczonego do spalania w elektrowni - najlepiej w procesie zgazowania węgla i zagospodarowaniem odpadów na dole. Raport nie przedstawia przedsięwzięcia, które można by zakwalifikować do „czystych technologii węglowych”. Cztery kopalnie prowadzą eksploatację pod terenami naszego Miasta i trudno nam jest zaakceptować piątą, której usytuowanie spowoduje ogromne szkody w terenach, które chcielibyśmy przeznaczyć do rekreacji i wypoczynku. Nie chcemy również ograniczać rozwijających się inwestycji w dzielnicach Wielopole, Paruszowiec i Piaski, które mają zapewnić przyszłość młodych mieszkańców Miasta po zakończeniu ery górnictwa kamiennego.

Dla lepszego zapoznania się z przedstawionym „Raportem...” zleciliśmy opracowanie opinii w tej sprawie do Wydziału Górnictwa i Geologii Politechniki Śląskiej w Gliwicach. Zespół ekspertów Politechniki Śląskiej zwrócił uwagę na wiele problemów, które zostały przedstawione w raporcie w sposób mało precyzyjny, względnie wcale nie zostały uwzględnione. W załączeniu przesyłam „Opinię w sprawie „Raportu ...” z dnia 24.05.2019 r. opracowaną przez dr hab. inż. Marka Pozzi prof. PŚ, dr hab. Inż. Ryszarda Mielimąkę prof. PŚ oraz dr hab. Inż. Henryka Kleta prof. PŚ.

Proszę o uwzględnienie uwag i wniosków do „Raportu...” wynikających z niniejszego pisma oraz z załączonej Opinii Wydziału Górnictwa i Geologii Politechniki Śląskiej w Gliwicach.

Skroś

ZASTĘPCA PREZYDENTA

Janusz Koper

PREZYDENT MIASTA

Piotr Kuczera

Załącznik:

Opinia w sprawie „Raportu Oddziaływania na Środowisko przedsięwzięcia polegającego na udostępnieniu i wydobywaniu węgla kamiennego ze złoża „Paruszowiec”, opracowanego przez PBiEŚ Sp. z o.o. SEPO z Knuruwa na zlecenie firmy BAPRO Sp. z o.o. z Dąbrowy Górniczej” - Gliwice 24.05.2019 r.